

Zarządzenie nr 35/2018
Nadleśniczego Nadleśnictwa Wejherowo
z dnia 13.07.2018 r.
w sprawie uznawania, ewidencjonowania i oceny odnowień
naturalnych
(Zn. spr. N.0210.1.35.2018)

Na podstawie § 22 pkt 3 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP, stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 50 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994r. w sprawie nadania Statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe; art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. nr 12 z 2011r. poz. 59) oraz na podstawie Zarządzenia nr 58/2012 Dyrektora Generalnego LP z dnia 31.08.2012r. w sprawie zaleceń w zakresie uznawania, ewidencjonowania i oceny odnowień naturalnych, ustaliam co następuje :

§1

Cel zarządzenia

1. W celu zwiększenia efektywności uznawania odnowień naturalnych oraz urealnienia ewidencji odnowień naturalnych, która powinna oddawać rzeczywisty udział powierzchni odnowionych naturalnie, polecam w bieżącym prowadzeniu gospodarki leśnej, dołożyć należytej staranności w zakresie uznawania i ewidencjonowania odnowień naturalnych.
2. Podstawę do prowadzenia działań, w tym zakresie stanowić będzie wykaz powierzchni z odnowieniem naturalnym sporządzony w trakcie wykonywania planu urządzenia lasu.

§2

Monitorowanie odnowień naturalnych

1. Wykaz powierzchni z odnowieniem naturalnym sporządzony w trakcie wykonywania planu urządzenia lasu będzie podstawą do monitoringu odnowień naturalnych w nadleśnictwie.
2. Obowiązek monitoringu odnowień naturalnych spoczywa na leśniczym, który wykonuje go w trakcie bieżącej kontroli stanu lasu. Monitoring obejmuje powierzchnie ujęte w wykazie sporządzonym na etapie tworzenia planu urządzenia lasu oraz wszystkie powierzchnie nie ujęte w wykazie gdzie zaobserwowano pojawienie się odnowienia naturalnego.
3. Aktualny wykaz powierzchni z monitorowanymi odnowieniami naturalnymi jest prowadzony przez leśniczego. Stanowi on podstawę do tworzenia projektów wniosków gospodarczych.
4. Wynikiem monitoringu odnowień naturalnych jest planowanie czynności gospodarczych, zgodnie z zarządzeniem nadleśniczego w sprawie planowania hodowlanego. Krótki opis odnowienia i przyjęty sposób postępowania należy zapisać w protokole postępowania hodowlanego i protokole przekazania pozycji.

§3

Uznawanie odnowień naturalnych

1. Podstawowym kryterium uznania odnowienia naturalnego jest zapewnienie osiągnięcia celu hodowlanego, którym jest uzyskanie składu gatunkowego przyjętego w planie urządzenia lasu typu drzewostanu dla określonego zbiorowiska roślinnego.
2. Możliwe jest uznanie odnowienia naturalnego nie spełniającego wymogu zawartego w §3 pkt 1 np. na powierzchniach szczególnie trudnych do odnowienia, dla odnowienia niezgodnego z przyjętym typem drzewostanu gdzie może ono pełnić funkcje osłonowe w stosunku do gatunków docelowych, dla cennych domieszek biocenotycznych itp. Przypadki takie należy precyzyjnie opisać w uzasadnieniu na protokole uznania odnowienia naturalnego.
3. Decyzję o uznaniu odnowienia naturalnego podejmuje nadleśniczy na wniosek leśniczego poparty opinią inżyniera nadzoru, zastępcy nadleśniczego lub specjalisty do spraw hodowli lasu. Opis odnowienia naturalnego i uzasadnienie wniosku o uznanie zawiera Protokół uznania odnowienia naturalnego. Wzór protokołu uznania odnowienia naturalnego stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.
4. Kryterium powierzchniowe uznania odnowienia naturalnego:
Nie określa się minimalnej powierzchni jaką musi pokrywać odnowienie. Decyzję o uznaniu odnowienia naturalnego podejmuje się z uwzględnieniem lasotwórczej roli odnowienia naturalnego, indywidualnie dla ocenianej powierzchni.
5. Kryterium ilościowe i jakościowe uznania odnowienia naturalnego:
  - a) Podstawą uznania odnowienia naturalnego jest lustracja komisji w terenie wraz z wyznaczeniem reprezentatywnych powierzchni próbnych w celu ustalenia średniej ilości egzemplarzy i przeliczeniu jej na powierzchnię 1 ha.

Średnia liczba egzemplarzy w przeliczeniu na 1 ha kwalifikująca odnowienie powierzchni

Wiek	Ilość egzemplarzy danego gatunku na 1 ha-krotność najwyższej wartości zawartej w tabeli (według tabeli nr 4 Zasad Hodowli Lasu)
Odnowienie naturalne w wieku do 5 lat	0,8
Odnowienie naturalne w wieku od 6 lat do osiągnięcia zwarcia	0,5
Odnowienie naturalne od momentu osiągnięcia zwarcia (starsze klasy wieku)	0,3

- b) Kryterium jakościowe dla odnowienia naturalnego określa się na powierzchniach próbnych jako jego przydatność hodowlaną, oraz jakość wyrażoną w udziale egzemplarzy z wadami na poziomie do 40%.

W wyjątkowych przypadkach na wniosek komisji odnotowany na Protokole uznania odnowienia naturalnego nadleśniczy może uznać odnowienie naturalne nie spełniające kryteriów jakościowych i ilościowych.

6. Dane odnowienie naturalne może być uznane tylko raz.
7. W drzewostanach rębnych uznanie odnowienia naturalnego przeprowadza się po wykonaniu cięć w rębniach zupełnych i po wykonaniu cięć uprzątających w rębniach

złożonych, za wyjątkiem powierzchni po cięciach zupełnych. Odnowienia naturalne uznaje się najpóźniej w piątym roku po wykonaniu cięć. Odnowienie naturalne ma być uznane w roku wykonania nasadzeń sztucznych (jeżeli takie będą wykonywane).

8. W drzewostanach przedrębnych nie sporządza się protokołu uznania odnowienia naturalnego (za wyjątkiem luk). Cenne odnowienia naturalne należy monitorować i na tej podstawie planować czynności gospodarcze (np. trzebieże przekształceniowe).

9. Przy uznawaniu odnowień naturalnych na: gruntach porolnych, nieużytkach, haliznach, płazowinach, lukach obowiązują kryteria opisane w pkt 4 i pkt 5.

§4

Ewidencjonowanie odnowień naturalnych

1. Ewidencjonowanie uznanych odnowień naturalnych należy wykonać zgodnie z zapisami zawartymi w Zarządzeniu nr 58/2012 Dyrektora Generalnego LP z dnia 31.08.2012r. w sprawie zaleceń w zakresie uznawania, ewidencjonowania i oceny odnowień naturalnych.
2. Opis wydzielenia z uznanym odnowieniem naturalnym sporządza właściwy leśniczy i przekazuje go do działu gospodarki leśnej.
3. Modyfikację opisu taksacyjnego wydzielenia, z uznanym odnowieniem naturalnym, wykonuje się na podstawie opisu sporządzonego przez leśniczego.
4. W planie cięć należy uwzględniać powierzchnię odnowienia naturalnego, rejestrować i wliczać ją jako powierzchnię do odnowienia.
5. Zasady rozliczania powierzchni i planowania hodowlanego dla odnowień naturalnych zawierają wytyczne, stanowiące Załącznik nr 2 do zarządzenia.

§5

Ocena odnowień naturalnych

1. Ocenę udatności odnowienia naturalnego dla uznanej powierzchni przeprowadza się w piątym roku od jego uznania.
2. Ocenę udatności odnowienia naturalnego wykonuje się tak jak ocenę upraw zakładanych sztucznie, zgodnie z §40 Zasad hodowli lasu.
3. Nadleśniczy, w drodze decyzji, powołuje corocznie komisję do oceny udatności upraw.
4. Wyniki oceny udatności odnowienia naturalnego ujmuje się w odpowiednich sprawozdaniach.

§6

1. Zarządzenie obowiązuje od dnia podpisania.
2. Z dniem podpisania, tracą moc Zarządzenie Nr 39/2012 z dnia 05.12.2012 Nadleśniczego Nadleśnictwa Wejherowo.

Załączniki:

1. Wzór protokołu uznania odnowienia naturalnego.
2. Wytyczne rozliczania powierzchni i planowania hodowlanego w odnowieniach naturalnych.

Otrzymują:

**Nadleśniczy
Zastępca nadleśniczego
Inżynier nadzoru
Dział gospodarki leśnej
Leśnictwa - wszystkie**

**NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa
Wejherowo
Janusz Mikoś**

PROTOKÓŁ UZNANIA ODNOWIENIA NATURALI 30

(Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 35/2018 Nadleśniczego Nadleśnictwa Wejherowo z dnia 13.07.2018r.)

Rok uznania odnowienia naturalnego _____
 Nadleśnictwo Wejherowo _____ Adres leśny _____
 Drzewostan macierzysty _____ Skład gatunkowy / jakość _____
 Rodzaj rębni i rok wykonania cięć _____ ha / _____ ha TSL _____
 Powierzchnia manipulacyjna / powierzchnia do odnowienia _____
 Rodzaj odnowienia (np. inicjowane, powstałe samorzutnie; na powierzchniach otwartych, pod okapem drzewostanu; sukcesja; odroślowe): _____

Rodzaj powierzchni	Zbiorowisko roślinne	TD	Opis odnowienia					Uwagi (np. dodatkowa cecha dla uprawy- przedplon lub odroślowa, planowane zabiegi i inne)	
			Gatunek	Wiek	Forma występow.	Powierzchn. zajmowana przez samosiew	Liczba egzemplarzy na 1 ha, szacunkowe zadrzewienie lub zwarcie		Średnia wysokość - dla podrosi i starszych (m)
			1.						
			2.						
			3.						
			4.						
			5.						

Wniosek Komisji: Uznać odnowienie naturalne na powierzchni _____ ha,

Załącznikiem do niniejszego protokołu jest szkic odnawianej powierzchni.

Komisja w składzie:

1) _____

2) _____

3) _____

Protokół zatwierdzam - Nadleśniczy _____
 Wejherowo, dnia _____

WYTYCZNE ROZLICZANIA I MIERZCHNI I PLANOWANIA HODOWLANEGC A ODNOWIEŃ NATURALNYCH

(Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 35/2018 Nadleśniczego Nadleśnictwa Wejherowo z dnia 13.07.2018r.)

Rodzaj rębni	Rozliczenie wniosku cięć	Planowanie hodowlane w odnowieniach, gdzie odnowienie naturalne stanowi:		
		brak odnowienia naturalnego	1-49%	50-99%
Rębnia I (zupelna)	Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjnej	<p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia równą powierzchni manipulacyjnej.</p> <p>np. SADZ-WM (czynn.) - podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki; do obliczenia zapotrzebowania sadzonek od powierzchni do odnowienia należy odjąć pozostawioną powierzchnię referencyjną.</p>	<p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia równą powierzchni manipulacyjnej.</p> <p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni manipulacyjnej.</p> <p>POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego</p> <p>np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.</p>	<p>100%</p> <p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do uznania odnowienia naturalnego nie planować sadzonek</p> <p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego.</p>
		<p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia równą powierzchni manipulacyjnej.</p> <p>np. SADZ-WM (czynn.) - podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki; do obliczenia zapotrzebowania sadzonek od powierzchni do odnowienia należy odjąć pozostawioną powierzchnię referencyjną.</p> <p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego.</p>	<p>ODN-ZRBN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia równą powierzchni manipulacyjnej.</p> <p>POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego</p> <p>np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.</p>	
		X	<p>Sporządzić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protokół uznania odnowienia naturalnego wraz ze szkicem odnawianej powierzchni. - opis taksacyjny wydzielenia uwzględniający odnowienia naturalne i sztuczne oraz powierzchnię referencyjną 	

Rodzaj rębni	Rozliczenie wniosku cięć	Planowanie hr gdzie odnowienie naturalne stanowi:		100%
Rębnia II (częściowa) Uznanie odnowienia naturalnego następuje po cięciu uprawiającym.	Rozliczenie wniosku cięć z istniejącym odnowieniem sztucznym Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o istniejące odnowienia sztuczne i powierzchnię referencyjną.	1-49%	50-99% ODN-ZŁ OŹ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. ODN-ZŁ OŹN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego. np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.	ODN-ZŁ OŹ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. ODN-ZŁ OŹN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia.
bez istniejącego odnowienia sztucznego Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o powierzchnię referencyjną.	bez istniejącego odnowienia sztucznego Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o powierzchnię referencyjną.	1-49%	ODN-ZŁ OŹ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. ODN-ZŁ OŹN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego. np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.	ODN-ZŁ OŹ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. ODN-ZŁ OŹN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia.
Sporządzić: - protokół uznania odnowienia naturalnego wraz ze szkicem odnawianej powierzchni. - opis taksacyjny wydziału uwzględniający odnowienia naturalne i sztuczne oraz powierzchnię referencyjną				

Rodzaj rębni	Rozliczenie wniosku cięć	Planowanie ha gdzie odnowienie naturalne stanowi:	miane w odnowieniach, gdzie odnowienie naturalne stanowi:		
<p>Rębni III (gniazdowa) I Rębni IV (stopniowa) Uznanie odnowienia naturalnego następuje po cięciu uprawiającym.</p>	<p>Rozliczenie wniosku cięć z istniejącym odnowieniem sztucznym Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o istniejące odnowienia sztuczne i powierzchnię referencyjną.</p>	<p>brak odnowienia naturalnego</p>	<p>1-49%</p> <p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. np. SADZ-WM (czynn.) - podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki; do obliczenia zapotrzebowania sadzonek od powierzchni do odnowienia należy odjąć pozostawioną powierzchnię referencyjną. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego.</p>	<p>50-99%</p> <p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego. np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.</p>	<p>100%</p> <p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia.</p>
<p>bez istniejącego odnowienia sztucznego Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o powierzchnię referencyjną.</p>	<p>bez istniejącego odnowienia sztucznego Powierzchnia do odnowienia = Powierzchnia manipulacyjna pomniejszona o powierzchnię referencyjną.</p>	<p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. np. SADZ-WM (czynn.) - podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki; do obliczenia zapotrzebowania sadzonek od powierzchni do odnowienia należy odjąć pozostawioną powierzchnię referencyjną. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego.</p>	<p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię do odnowienia. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. POPR-NAT (gr. czynn.): AKT-SADZ (czynn.) - podać powierzchnię uzupełnienia sztucznego. np. SADZ-WM (czynn.) podać t.szt. sadzonek i zaplanować sadzonki.</p>	<p>ODN-ZŁOŻ (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia. ODN-ZŁOŻN (gr. czynn.): UZNANIE (czynn.) - do aktualizacji podać powierzchnię uznania odnowienia naturalnego równą powierzchni do odnowienia.</p>	
<p>Sporządził: - protokół uznania odnowienia naturalnego wraz ze szkicem odnawianej powierzchni. - opis taksacyjny wydziałający odnowienia naturalne i sztuczne oraz powierzchnię referencyjną</p>					